

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**M. Tvllivs Cicero Mannvcciorvm Commentariis Illvstratvs
antiquaeq. lectioni restitutus**

Continens Orationum Volumen Primum

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1583

In Orationem Ciceronis Pro Sex Rosc Amerino Pavlli Manvtii
Commentarijs. Argvmentvm

[urn:nbn:de:gbv:45:1-764059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-764059)

IN. ORATIONEM. CICERONIS
PRO. SEX. ROSC. AMERINO
PAVLLI. MANVTII
COMMENTARIVS

ARGVMENTVM

CHRYSOGONVS, Sullae dictatoris libertus, Sex. Roscij Amerini interfecti bona, tamquam unius e proscriptorum numero, coemerat. cumq. Roscium a Sulla proscriptum non fuisse, satis exploratum haberet, uereturq. ne quando filius eius, pro quo haec habita oratio est, paterna bona repeteret; induxit C. Erutium, qui eum de parricidio accusaret, parricidijq. causam afferret, quod enim pater, in praedia rustica amandatum, exheredare cogitaret. Roscium Cicero defendit, non minore animo, quam ingenio. libere enim in Chrysoگونum, Sullae libertum, ualdeq. gratiosum, est inuectus. Calumniam autem refellit tribus argumentis, primum, quod Roscio, cur patrem odisse, ac se tam nefario scelere adstringere deberet, causae nihil esset: deinde, quod in duos potius Roscios, Capitonem, & Magnum, cum quibus patri Roscio ueteres inimicitiae fuerant, eius maleficij suspicio caderet: postremo, quod Chrysoگونus, potentia sua fretus, Roscij patris bonis ab hasta minimo emptis, omni ui, atque ope contenderet, ut, eius unico filio, quo incolumi patrimonium tam amplum & copiosum se posse obtinere non arbitraretur, damnato, & eiecto, tutius ea bona, nullo litis metu, perpetuo possideret. Absolutum esse Roscium, nemo, ut arbitror, dubitabit, qui uerba illa in Bruto legerit: Prima causa publica, pro Sex. Roscio dicta, tantum commendationis habuit, ut non ulla esset, quae non nostro digna patrocinio uideretur. Et illa lib. 11. Off. Maxime autem & gloria paritur, & gratia defensionibus, eoq. maior, si quando accidit, ut ei subueniatur, qui potentis alicuius opibus circumueniri, urgeriq. uideatur: ut nos & saepe alias, & adolescentes, contra L. Sullae dominantis opes, pro Sex. Roscio Amerino fecimus. Acta causa est L. Sulla 11, Q. Metello Pio cos. quaesitore M. Fannio, cum annos Cicero xxviii natus esset, ut Gellius, Asconium secutus, ostendit.

M·TVLLII·CICERONIS
 PRO·SEX·ROSC·AMERINO
 O R A T I O · II

QREDO ego uos, iudices, mirari, quid sit, quod, cum tot summi oratores, hominesq. nobilissimi sedeant, ego potissimum surrexerim, is, qui neque aetate, neque ingenio, neque auctoritate sim cum his, qui sedeant, comparandus. omnes enim hi, quos uidetis adesse in hac causa, iniuriam nouo scelere conflam putant oportere defendi, defendere ipsi propter iniquitatem temporum non audent. ita fit, ut adsint, propterea quod officium sequuntur; taceant autem iccirco, quia periculum metunt. quid ergo? audacissimus ego ex omnibus? minime. at tanto officiosior, quam ceteri? ne istius quidem laudis ita sum cupidus, ut alijs eam praereptam uelim. quae me igitur res praeter ceteros impulit, ut causam Sex. Roscij reciperem? quia, si quis istorum dixisset, quos uidetis adesse, in quibus summa auctoritas est, atque amplitudo; si uerbum de rep. fecisset, id quod in hac causa fieri necesse est; multo plura dixisse, quam dixisset, putaretur: ego etiam si omnia, quae dicenda sunt, libere dixerem, nequaquam

tamen similiter oratio mea exire, atque in uulgus emanare poterit: deinde, quod ceterorum neque dictum, obscurum potest esse propter nobilitatem, & amplitudinem. neque temere dicto concei propter aetatem, & prudentiam; ego si quid liberius dixerem, uel occultum esse propterea, quod non dum ad remp. accessi, uel ignosci adolescentiae meae poterit. tametsi non modo ignoscendi ratio, uerum etiam cognoscendi consuetudinem de ciuitate sublata est. accedit illa quoque causa, quod a ceteris forsitan ita petitum sit, ut dicerent, ut utrumuis saluo officio se facere posse arbitrarentur: a me autem uel contenderunt, qui apud me & amicitia, & beneficijs, & dignitate plurimum possunt: quorum ego neque beneuolentiam erga me ignorare, nec auctoritatem aspernari, nec uoluntatem negligere debeam. His de causis ego huic causae patronus existi, non electus unus, qui maximo ingenio, sed relictus ex omnibus, qui minimo periculo possem dicere: neque uti satis firmo praesidio defensus Sex. Roscius, uerum uti ne omnino desertus esset.

EXPLANATIO

SUMMI oratores, hominesq. nobilissimi sedeant, & sedebant in subsellijs rei, non ut patroni, sed ut aduocati. **NEQUE auctoritate** & nullis dum gestis magistratibus. **INIURIAM nouo scelere conflam** & iniuriam, quae Sex. Roscio infertur, cum de patris interitu accusatur ab ijs, ad quos maxime facinoris eius culpa pertinet. **Nouo scelere**, quia duo scelera sunt, unum occidisse Roscij patrem tamquam proscripsum a Sulla, qui proscripsum non erat, & eius bona, tamquam proscripti ab haec coemisse; alterum, innocentem ac miserum eius filium, paternis bonis iniuste priuatum, ne quando ea recuperare posset, de parricidio miscerare. **PROPTER iniquitatem temporum** & metu Sullae dominantis. nam satis constabat, & gratia ualere plurimum apud Sullam libertum eius Chryfogonum, & ab eodem liberto oppugnari in iudicio Roscium propter paterna bona. Sic igitur excusat oratores, Roscij amicos, qui tacerent, ut statum temporum accuset, nullo metu Sullae. quamquam, hac oratione habita, in Graeciam se contulit, aduersam ualitudinem simulans, reuera quod Sullae odium timeret. **Plutarchus.** **OFFICIUM sequuntur**; & causam Roscij metu Sullae non agunt; ei tamen, iniuste uexato, adducti officio praesentes fauent. **ID QVOD in hac causa fieri necesse est**; & defendi Roscius non potest, nisi contra Chryfogonum uerba fiant. Chryfogonum autem accusare, quid aliud est, quam Sullam ipsum, cuius ille gratia nititur, & praesentem reip. statum in inuidiam uocare? **EGO** & cuius nec auctoritas, nec amplitudo eadem est. **NONDVM ad remp. accessi**, & nondum honores gesserat, ac ne aetate quidem erat senatoria, quae XXX annorum fuit, ut alio loco diximus. **NON modo ignoscendi** & hoc quoque contra Sullam, qui, quos ciuili bello aduersarios habuerat, eorum post uictoriam ignouisset nemini. **COGNOSCENDI** & cognoscere de criminib. praetores dicebantur. eam cognitionem, Sulla dominante, liberam non esse, non obscure narrat. Iudicabant autem hoc tempore soli senatores, lege Sullae: qui, equitibus iratus, quod a Marianis partibus steterant, cum alijs eos affecit incommodis, tum uero iudicandi munere, quod lege C. Grachi per annos XL tenuerant, priuauit: ut uerisimile sit, qui lege Sullae dominantis iudicia, equitibus erepta, administrarent, eius uoluntatem, cuius beneficio honorem illum ac potestatem essent adepti, in iudicando potissimum spectare debuisse. **Notetur lepidum παραρηγοία.** **NON modo ignoscendi**, uerum etiam cognoscendi. **UT DICERENT**, & ut Roscium defenderent. **SALVO officio** & quia non, ut a me, contenderunt ij, qui apud eos & amicitia, & beneficijs, & dignitate plurimum possent. ita licuit ijs Roscij causam saluo officio non suscipere. quod mihi non licuit. **CONTENDERUNT** & de illis dixit, Petitum; de se, Contenderunt; in quo uis maior. **AUCTORITATEM** & cum auctores mihi sunt, ut aliquid agam, sicuti auctores fuerunt, ut Roscij causam susciperem. **UOLUNTATEM** & quam pro Roscio summam ostenderunt. **NE OMNINO desertus** & tacite opem implorat ab equite iudicum; cum Roscius infirmo defensionis praesidio nitatur.

O R A .